

Свети Григорије Богослов
Писма о хришћанском подношењу болести
(упућена Светом Василију Великом)

Писмо XXXII

1. Добро је што се у мукама као премудрољубац прави држиш и примером за многе постајеш постојанства у болу. Као год што у службу си свакога добра тело састављао, док си здрав био, лепоподобно се њиме служиш и сада када немоћствујеш и, да кажем тако, безодморно одмараш се.
2. Као премудрољубац се, наиме, прави држиш и, што веле да Диоген рече једном, кад огњицу имаше и стрпљиво је подношаше – диван пример пружаш рвања душе са телом.
3. То, је управо, и приличило моме Филагрију: не омекшати и под муком се не савити, но кал и тело своје пустити да носе, јер тело, јамачно, да ли сада или доцније, скончати мора по закону јестества (расточиће се, наиме, било болешћу изнурено, било временом) – душу, пак, на висинама задржавати и уз Бога мислима бивати и свестан тога бити да да је недозвољено нама изван опасности држање премудрољубаца имати, а у нужди се непремудрољубивима показати и проверавати обећање.
4. Сваки си наук, јамачно, и наш и туђи пробистрио, те, као човек двоструко образовани и образоватељ других, из свега сабрао си за слабост човечију лек.
5. Но ја бих, ако ми допушташ, да премудрујем мало, ипак, и кажем како не хвалим цепидлачење Аристотелово, који се у извођењу појма среће тек донекле кретао исправно: у праву је кад тврди да срећа је у деловању душе према врлини и додаје – током живота целог, што је мудро веома, због променљивости наше и колебаљивости нарави.
6. Но, мисао му узвишена више није, него унижена сасвим, када реченом додаје и благостање спољно, те испада да је човеку, ако је случајем којим убог или болешљив или худородан или из отачаства изгнан, околност та за срећу препрека.
7. Хвалим, пак, племенитост и дубокоумље стоичара, који веле да ствари спољне препрека за срећу бити не могу, но да је добродетељан човек срећан, ма га у бику Фаларидову сажизали.
8. Стога се и удиљавам онима код нас, који се ради добра опасности извргоше или несрећу поднеше племенито. А удивљавам се и некима напољу, који су готово равни нашим – Анаксарху, на пример, па Епиктету, Сократу, да многе не набрајам.
9. Онај први, када му по заповести тираниновој руке у авану туцаху, још и подстицаше мучитеље да свлак Анаксахаров млаве. Шта под тим подразумеваше ? Кукавну плот нашу, јер млавили нису Анасахара, нису душу философову. То се код нас назива унутарњим и спољашњим човеком.
10. Онај други, пак, када му ногу мучилом истезаху, па увртаху, држаше се као философ, као у туђем телу да је и, изгледа, пре му ногу поломише, него што насиље над собом он и примети.
11. Сократ, пак, пошто га Атињани на смрт осудише, пребивајући, као што знаш, у узилишту, до последњег трена о другоме оном узилишту – телу – са ученицима разговараше, одбивши бекство као недостојно. А када му отров донесен би, свесрдно га прими, као да га на смрт и не прима, него да у здравље га нечије испије.
12. А њима бих и нашега Јова додао, да не знам да од мука си његових далеко и бићеш, Богу хвала !
13. Тиме, чини ми се, ти и блажиш себе, божанствена и свештена главо, те лечећи се тако, и саме себи олакшаваш, и нас љубитеље и хвалитеље своје веселиш,

14. Јер се, ето, под болешћу нимало не савијаш, и што блажени Давид вели, због покоја се грешника и благостања њиховог у жићу земноме не узрујаваш, него се прочишћујеш, ако је слободно рећи то о теби, и вештаством добродетељи немоћ (сопствену) твориш.

*са старојелинског: Весна Никчевић
из часописа Црквени живот 8/2006*

<http://www.verujem.org/forum/index.php>

<http://groups.google.com/group/Pravoslavlje?lnk=oa>